

9/11

*„nem kell az álmaidból engedned, magad mögött
hagytad a zűrzavaros évszázadot, utad most már
egyenes, a legpusztítóbb szélviharban is talpon
maradsz, együtt van minden: szerencse, Isten
áldása, csillagok állása, sikerre ítélve léphetsz át a
remény korába, a jövő még üres, tehát tiszta”
Újévi jókívánságok 2001-ből*

Kijönne hozzám, ha nem bánám, ha pár kinti napomat rászánám. Keveset alszik mostanában, alvajáróként közlekedik a szülővárosában, miközben magát keresi, állandóan el akarják ütni. Szorong, kiveri a víz, naponta kétszer cserél inget. Nem bírja az egyedüllétet, társaság kell neki, a szorongás ellen, eljár egy közösségbe, a kiválasztott népébe, tetszenek neki a szokásaik, az ételeik.

Jöjjön, nem bánom, rászánom. Nem mondunk nemet egy jóbarátnak. Ő a harminchetedikben, én egy tízessel többedikben. Pár napra jó leszek társaságnak. Meglep, hogy alvási gondjai vannak, meglep, hogy valakit épp a vallásos szertartásrend vonzhat, a több mint kétezer éves. Meglep, amikor meglátom: ziláltak a vonásai, merevek a mozdulatai, a szeme kialvatlanságtól véres.

Jól megleszünk, ígérem neki, ez egy nyugis város, leoldja rólad a feszkót, a lelki láncokat. A kütyüjét lesve bólogat, pitty, újabb üzi: frissen szerzett nője, házassága sírba tevője kérdezi, hol jár, mit csinál, reggelizett-e már. Miért válaszol neki?! Hogy megnyugtassa. Nem telik bele negyedóra, jön a szöveges hírösszefoglalója, majd megint a nő, a faggatás, aggódásba csomagolva.

[nyírd le fölös szőrzeted használj kölnivizet mosakodj meg rituálisan imádkozz élesítsd a kést a vágáshoz ruhád simuljon rád szorosan lábadra szintúgy a zokni gondunk van erre is neked is legyen akit akarunk meg tudjuk óvni ne hidd hogy szórakozásból teremtettünk téged és nem lesz Hozzánk visszatérted]

Borongós őszi nap, a teremtés harmadikja, egy kedd. Nézzük meg a kiválasztotakat, javasлом, szálljunk alá a múltba; menjünk múzeumba! A vitrinekben tórapólyák, tóraszoknyák, tóravérték, tórakoronák, hanukalámpák, Eszter-tekercek, kabbalista ábrák, áldáskelyhek, imakönyvfedelek, díszes házasságlevelek négy kontinensről.

Itáliában megfestik a lánykérést, a hordó csapra verését, a hozomány mérlegelését. Jemenben pici barna mókusok örülnek a frigynek, erszény és tyúk a kezükben, így egyezkednek. Iránban semmi ember, semmi jelenet, két ezüst páva vigyáz a betűkbe foglalt ifjú párra. Mennyi vizuális dialektus, látod? Ásít. Nem érdeklik az ifjú párok, most költözött el, válik.

Harminchárom közösség, Vilnától Dzserbáig, New Yorktól Buharáig, haladunk lefelé a másodikról, én, a kultúrsznob odavagyok a kegytárgyváltozatoktól, a Tórát tekerő gránátalmaforma fogantyúktól, az úgynevezett rimmónoktól meg az ezüst, réz vagy épp fából faragott tóramutatóktól: Hát nem olyanok, kiáltok fel, mint egy luxusgolyóstoll?

Nagy sokára dugja ki fejét az egyik üvegszekrény mögül, előtte jár a két hüvelykujja, a kütyüjét nyomkodja. Hahó, mondom, mit szólsz ehhez? Ott lóg a Hámán a vérvörös bitófán! Piros a mellénye, sárga a nadrágja, kék a harisnyája, zöld a cipellője! Ő meg, feleli, itt lóg két nő között, a semmi ágán. Mit szólna? Szédül, rosszul van tőle.

Már az első emeleten járunk, ő végig mögöttem, én szinte lebegek. Idesüss, hívom lelkesen, ez a fűszertartó tisztára mint a Bádogember az Ózban, csak kicsiben! Itt a két kis karja, a két kis zászló a keze! Hé, motyogja, asszem, baj van. Nézd, a sisakja is hegyes, lelkesedem tovább, hát nem olyan ez is, mint aki egy érző szívre vár? Na, nézd már meg!

Dehogyan nézi, már csak azt lesi, merre a kijárat. Még egy kísérletet teszek: Jé, az egy magyar tórákorona, jól látom? Galíciából jött? Az is a miénk volt! A sok hímezett selyembársony tóraszoknya után egy aranyozott ötvösremek! És a csúcscsúcs, odass, hat oroszlán tartja! Neked se ártana egy ilyen abroncs a figyelemzavarra. Helló! Nem hallja.

[fogadd el a halálvágyat erősítsd meg a szövetséget söpörd ki szívedből ami tisztátalan benne felejtse el ami a világtól való ne vedd figyelembe a játszadozás ideje lejárt az igazság pillanata jött el mennyi időt pazaroltál semmiségekre azt a keveset ami még hátravan az áldozatnak szenteld haladéktalan]

Most omlott össze, motyogja maga elé, az egyik. Arra a nőre gondol, akit éppen otthagytott, vagy arra, aki egy percig se hagyja nyugton? A múzeummal mint eltereléssel megbuktam. Úgy látszik, jobb szeret a magánélet hullámain hanykolódni, mint egy közösség világítótornyához igazodni. Már sürget, lent a földszinten, a mobilt szorongatva. Nyugi, nyugi, integetek neki.

Megveszem a múzeumi boltban életem legdrágább képeskönyvét, zsidó miniatúrák. Egzotikus minták, édenkert, életfák. Az egyik oldalon lebegő anyagok, tenyerükből lángot sugarazva, bűnös városokat éppen tűznek adnak. Ahogy így haladok kifelé a kapualjban, fel se nézve a nyitott könyvből, teljes erővel nekimegyek az átlátszó üvegfalnak.

Akkorát dörren, hogy az épület beleremeg, a szemközti házak visszaverik a hangot. Szűk belvárosi utca. Egy nő cigarettázik a túloldalon, a lemezbolt ajtajában, két karját emeli, mintegy jelezve, megérti vakságom, átérzi, ebben a helyzetben miért ezt csinálom, és felmutat az égre. Empátiája jólesik, mindent értek – és mégse.

[a megváltás minden másodpercben elérhet jutalmad készen az Édenkert nyitva küzdelmed túró lelked Isten számontartja emlékezz a szavára vágtyál a halálra de még korai volt immár nem kell keresned előállt nézz szembe vele egyike vagy a húsz állhatatosnak aki kétszáz millió fölött is diadalt arathat]

Zuhog. Könyvet hátizsákba téve, kapucnit fejemre húzva, kezemet sajgó homlokomra szorítva, kilépek az esőbe. Mint becsapódó lövedékek, verik a járdát az esőszemek, az aszfalt kopog. Főnt vigasztalan szürkeség, lent buborékok, szétpukkanók. Mi ez? Hogyhogy senki sincs az utcán? Még nem vagyok magamnál.

Kék-vörös tereket, arany betűket káprázik a szemem, lapszéli indán madarakat, iniciáléban groteszk sárkányokat, föld kerekén gyűlnek a vizek, a szárazon gyümölcsfák, maghozó füvek, harmadik nap, az is egy kedd vagy mi; ennyi pénzt egy könyvre kiadni – szabad, nem szabad?! Hol a haver?, most is lemarad. Te, képzeld, motyogja, a másik is összeomlott.

Jó, értem, érteni vélem, ez a pancser kárt tett két nő szívében, vagy azok vájkálnak az övében, volt már ilyen, hogy zavarában mindent összehordott, nagy a baj, értem én, rossz a lelkiismeret, szorong, talán izzad is szegény, ilyen viszonyok közt nem csoda: menjünk haza vagy ülünk be valahova? Repülök, motyogja, repülök a toronyba, mondja és mutatja, mit ír a mobilja.

Jó, hogy nem bírja, kettővel én se bírnék, mint a Levi Strauss farmert, őt is kétféle tépnék, egyik nő sem osztozik, ha jól gondolom, de hogy jön ide a torony? Áhá, ezt csak úgy mondja, bepánikolva, magas csávó, nyilván ő a torony, vagy a farmer szára. A többibe nem gondolok bele, vegyünk valami kaját, együnk, ennyi elég volt mára.

[fura lény jön Szodomából ökor a feje disznó a szeme elefánt a füle strucc a nyaka oroszlán a szegye kutya a hátsó fele birka a farka mindent betölt a hangja mindenki hallja a nők elvetélnék tőle a víz megkeseredik a bölcsességek elegendnek a tudás eltűnik dübörög a föld az állatok alatt mit hajszol az ember elérhetetlen célokat megtarthatatlan tárgyakat ehetetlen dolgokat]

Még egy programunk azért lesz ma este, jut eszembe. Az intézetben, ahol az ösztönömet díjazták, keddenként előadás van, a mai különösen érdekes, nem politikai, nem valakinek a nézetrendszere, tényleg valami egyetemes emberi, már a címe is sokat ígér: „A boldogság világtörténete”. Te is beférsz a könyvtárba, mondom, elférnek sokan, én a felét sem értem, minden angolul van, de nem is én vagyok rászorulva, hogy tudjam, az ember mitől nem boldogtalan. Nagy a várakozás bennem, ez egy szent nap az intézetben, valaki felemel, felvisz a tudása egébe, egy nagy elme, ott röpködsz vele, nem mintha mindig érdekelné, sokszor idegen az ege, időnként kényelmetlen, de jó repülni vele, van olyan, mint egy Jumbo Jet, hátradőlsz, betűz a nap, szemügyre veszed az ismeretlen felhőket, néha lenézel a városokra az előadó magasából; erről hallottál már, arról még soha, mindegy, hagyod, vigyen, akárhova. Na?! Egy szava sincs hozzá.

Banán, zsömlé, szőlő, sajtot is kér?, kérdem a szupermarketben. Ma csak reggeliztünk, és már elmúlt fél öt, hátha az evéstől magához tér. Mintha ott se volna. A telóját nyomkodja, ezúttal az orrom alá, olvassam. Félretolom, nem avatkozom a magánéletébe. Azért van itt, hogy véget érjen a vergődése. Értsem már meg, nem róla van szó. Hanem miről? A világról, Amerikáról. Tudom, ő ott is járt, írt is képeslapot Kaliforniából. Csak nem oda készül? Mert azt helyeselném. Most? Oda?! Mikor ég Amerika? A közepe! A szíve! Látom, hogy remeg a térde, reszket a keze. Púr haver, megsajnálom. Tudod mit, ugorjunk be az intézetbe,

metróval pár megálló! Megmutatom neked, milyen klassz hely, egy kópésre van a Duna-csatornától, eszünk meg minden. Este meg addig isszuk a boldogság-sztorikat, amíg be nem rúgunk tőle. Üveges tekintet a válasz. Fogd már föl, mo-tyogja, itt a világvége!

[egy próféta sem ejthetett foglyokat amíg nem rendezett nagy vérontást a földön amint indul a roham úgy osszátok a csapásokat ahogy a hősök szokták akik tudják hogy e világot örökre elhagyják úgy sújtsatok le mint a tagló haljon meg aki halandó ne bosszút álljatok mikor a halál elé álltok a szátok hirdesse Uratok]

A hírek szerint fegyver van náluk, átvették az uralmat egy csomó gép fölött, állítólag kiürítették a Fehér Házat, az elnök elbújt, egyes források szerint a hadsereg tárgyal velük, a polgári légiforgalmat a földre parancsolták, de még mindig százszám röpködnek a gépek, szirénák bőgnek Amerika-szerte, épületek égnek, senki sem tudja, hányan vannak, mit akarnak, ki irányítja őket, Moszkva, Mekka vagy a Halálcsillag, nem hull-e mindjárt a fejünkre egy bomba, mert hol van az megírva, hogy kit kerül el a végső leszámolás, kit hagy életben a bosszúszomjas osztag.

Európa sincs biztonságban, itt is elköthettek akárhány gépet, csak még utasításra várnak, mielőtt a Paradicsomba katapultálnak, a hurik karjába, a borpatak partjára. Az ő Órájuk közel, a Miénk is, minket az Ördög visz el, a Civilizációnk, ezt ígérte a Nagy Ígérő a Hírvivőnek, több mint ezer éve: az Övék az Övéknek; a Miénk is megígérte a Miénknek, pár száz évvel korábban, szinte ugyanaz a szép ígélet, lehetett rá számítani: az idő felgyorsul, Nap és Hold összeforrnak, a Régit felváltja az Új, feltámadnak a Jók, elevenen sülnek a Rosszak.

Itt egyelőre hideg cseppek záporoznak, az emberek, az a kevés, aki még ki-merészkedik, az eget lesik, vajon az ég, végső perceiben, mielőtt felgöngyölik, mit üzen nekik, mit mobilozik, potty, potty, morzézna a cseppek, jé, a busz is jár, talán a metró is: végvonaglásai egy haldokló világrendnek.

[hívna a nagyszeműek a legdúsabb keblek Isten várja harcosait a túlvilágot adja nektek az alvás a halál ikre mikor alszol a halál ír a mélyalvásban ír a lélekről ír feljegyzéseket az álom ennek zavaros tükre a halál nem álom amint meghaltál a végső valóság fekszik előtted kiterítve a tetteid az a tekercs ami a végítélet napján kihirdettetik]

Van menekvés? Nincs menekvés! Csapás a gonoszoknak, a jóknak jutalom? Csüggedt arcok. Pár arc ragyog, ez is meg van írva. Csoportos ácsorgás a peronon. Másokra nézni senki nem mer. Várja, mikor szakad a betonfödém, mikor dől be a füst, mikor omlik ránk a létezés izzó ketrece. Ez már egy más világ: a metróállomás, akár a sír. Ez már a másvilág, egy állomás az Ítélet előtt. Hármat meggyünk, ha meggyünk. Dermesztő csend, a betonkripta, mint egy anyaméh: hallhatjuk egymás szívverését. Az Óra itt van, befut a szerelvény, jegyünk az nincs, miért is volna, jegy – a másvilágon?

Ez tényleg más világ, máskor sosincs hely, most van, világosság is van még, leülünk. Ott három angyal is beszállt, a vigyázók, no lám. Angyalt a metrón eddig nagytóval sem lehetett találni. Miért tolongtak volna annyi halandó közt,

be sem fértek volna a zsúfolt kocsiba. De más ez a nap, mint az összes eddigi, emberritkító nap, a legutolsó, olyan szellős lett minden, legfőbb ideje alászállni, megjelenni a telephelyükön. Csodásan alkalmazkodtak a felgyorsult időhöz. Szárnyuk behúzva, aurájuk rejtett, szegényes szerkóval takarják, akár embernek is nézhetnéd őket, ha nem lógná nyakukban azonosító, az égi részleg neve, munkáltatójuké.

Te, ezek, mondom a havernak, még nálam is szorgalmasabb írók, nem alsznak és mindent feljegyeznek: amit álmodban látsz, ébren elkövetsz, fejben megtervezel, lélekben nem ismersz el, mert szégyelled, azt is, leírnak mindent, grafománok. Mellesleg, érthetetlen módon, jegyet kérnek, ez kell, hogy eljuss, szerintük, valamelyik túlvilági állomáshoz, ez a munkájuk, de általában lógnak, mint a Hámán, csak ők az égben lógatják a lábuk, akkor is írnak állítólag, mondtam, hogy grafománok. Ha kéri a jegyeket, hallod, adj nekik jeleket, egyértelműeket, hogy szavuk sem érted, a nyelvük idegen neked, nem beszéled. Közben ürítsd az elméd, ne maradjon benne semmi, egyetlen gondolat sem, ne legyen mit feljegyezni. Ehhez most nem is kell nagyon tettetned magad, ugye, vége a világnak, agyhalál, te nem is vagy már, ez csak egy képmás, ami elvált tőled, amikor ide lesiettünk, amivel ők itt vesződnek – és naná, hogy engem sem ismersz!

[amit mondasz attól a szív lepelbe burkolózik süketség költözik a fülbe függöny ereszkedik közétek bár az is igaz ha megvolna mindened sőt kétszer annyid volna hogy azt lehetnéd van miből megváltani magad ha itt a Végnap utolért az Óra megúszhatod a dolgokat ha így volna akkor sem az lesz amivel az ember számolna]

Felálllok. Pénz nincs nála, van igazolványa, de biztos nem veszi elő, majd csak kivágja magát, felnőtt ember, pontosabban az volt, amíg volt világ körülötte, de már nincs, ez a túlvilág. Átmosolygom magam a vigyázókon, amúgy is elfoglaltak, a munkájukat végzik, a kellemesen emberritka térben, én magamat szinte fölöslegesnek érzem, hátrább húzódok, minél messzebb tőlük.

Ül a kemény metróülésen, mintha otthon ülne kárpitozott széken, mintha egészen hozzáragadt volna, sőt, mintha a szeme is leragadt volna, már bóbiskolna, aztán mikor az ég alkalmazottai elébe állnak, üdvözlík udvariasan, kiderül, dehogyis alszik, a szeme felpattan, visszaköszön nyájasan, előkapja a tárcáját, mintha a jegyét keresné, na de hát jegye nincsen, mire igazolványt kérnek tőle, odaadja készségesen, erre felállítják, engedelmeskedik, mint akit meghipnotizáltak, fékez a szerelvénnyel, a nyíló ajtón kitessékelik, a három angyal körbeállja, de erre már kiugrom én is, és pár oszloppal odébb lesben állok.

[megteremtettek spermából vérrögből húsdarabból nyakunkban a sorsunkkal nyakörvünkkel örömhözó szél vagy ami felhőt terel gyümölcs ami lehull újra életre kel eszünk-iszunk-szeretkezünk míg a hajnal fehér fonala el nem különül a fekete éjfonáltól és a hegycsúcsokra mint mecsetkupolákra félhold ereszkedik mindenütt]

Érdekes ez a túlvilág, ez az idők utáni egykedvűség vagy bambaság, nem is tudom: egyikünk sem tapasztalt még ilyet, talán ezért fog el ámulat a megdöbbenés helyett. Persze, mutogathatna az égre felemelt karral a haver, jelezhetné,

hogy ez nem épp a jegyre gondolás napja, hogy neki se anyja, se apja, se családja, se lakása, se közel, se távol, hogy ő itt átutazóban van, csak eltévedt, mert rászakadt a végítélet, azóta szédeleg és fogja a fejét és nem talál ki ebből a városnak látszó összevisszaságából, mindezt elmondhatná beszédes gesztusokkal, azokból bárki értene, még egy végidei ember is, de nem, ő az angyalok nyelvén cseveg az angyalokkal, oldottan és folyékonyan, közben az egyik szorgalmasan jegyzetel, a másik kettő sűrűn bólogat, mintha dicsérné az elhangzottakat, már azt hiszem, hogy a végére is értek, mindjárt elengedik, ekkor a haver egyenesen rám mutat: a vendéglátóm. Már jönnek is. Köszí, drága barátom!

[Körülv teszi őket hátulról a tagadókat felmutatja az égi konstellációkat a szemtanúként ellenük vallókat kilátásba helyezi a tüzes árkot a szállongó pernyét a forró gomolyból felcsapó lángot megsuhogtatja izzó leplét rájuk rázza zsarátnokát a büntetésnek sosem találja elégnak mégis így mondják megbocsátó és szeretetteljes alkotója a teremtésnek]

Mi ketten, ők hárman, kedvezőtlen konstelláció. Hiába magyarázom bikkfa angolsággal, hogy egy: nincs pénzem, kettő: a jegyemet eldobtam már, három: semmi dolgunk a városban, négy: még ma eltűnünk innen, mire ezt kinyögöm, a harmadik már erősítést hoz, jön sebesen két fegyveres rendőrrel, karhatalommal, igaza van a költőnek, iszonyú minden angyal. Már én is úgy látom, befellegzett nekem, és nem sokat tűnődöm a közben kiöltött alibi históriámon, nyúlok a tárcámba, és ami benne van, legalábbis a látható zsebben, azt helyszíni bírságként mind kifizetem. A fals címünket bediktálom, a számlát zsebre vágom, a havert hátba vágom, felszédelgünk az alvilágból; az ég szakad, pereg az aszfalt, mint a dob, arcunkat szél korbácsolja; gazdátlan gördeszka nyikorog a járdán, elütött galamb kilapítva a csatorna rácsán. A házakra félhomály ereszkedik, a lámpák villogó sárgára váltanak, összehangolatlan, a kontinensről a mai nap leoldja a biztonsági láncokat, a világ mindinkább lakhatatlan. A civilizáció hajója nem talál révbé többé, eltűnnek világítótornyai, a haver önmagát keresi örök-ké, ettől vannak rémálmai, én a boldogság világtörténetét hallgatom, ami aznap este, hogy, hogy nem, elmaradt, de bennem azóta is szól, mint amolyan zanza, vicces szignál a mobilon: *toronnyal randizott egy tóraszoknya, / miközben csókban összeforrt a Nappal, / két ezüst páva vigyázva összefogta, / a múlt elindult újra tiszta lappal.*